

pri Kranju je bil v noči na nedeljo umorjen železniški delavec Janez Jerala, doma iz Zg. Besnice. Orožniki so zaprli dva osumljenca. Pri enem so našli v njegovi sobi okrvavljeno obleko.

Kradljiv ciganček. V Mekinjah na Gorenjskem je izmaknil ciganček pri Gamsovih zlato uro z verižico, zlat prstan in dežnik. Mladega tatinskega potepa so prijeli in ugotovili, da je med potjo prodal verižico za 50 din, od katerega zneska je imel še dva kovača. Ni pa hotel orožnikom povedati, kje je zapravil denar in komu je prodal verižico. Ciganskega tatiča so izgnali v pristojno občino.

Izpred sodišča

Zopet tatinska družba pred sodniki. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča je dajala 2. septembra odgovor veččlanska tatinska družba, katera je zagrešila v Studencih pri Mariboru, v Kamnici ter po Rošpohu več vlomov s skupno škodo 50.000 din. Obtožnica označuje kot glavnega krivca italijanskega državljana Ivana Skupek. Istočasno z imenovanim sta bila soobtožena zakonska para Franc in Marija Leban ter Ivan in Jožefa Rusjan. Skupek si je najel leta 1936 pri Rusjanovih v Kamnici stanovanje. Skupek, kateri je že odsedel več kazni, je začel krasti po Kamnici vse, kar mu je prišlo pod prste. Nakradeno je shranjeval pri zakoncih Rusjan. Novembra lanskega leta se je preselil Skupek k zakoncema Leban, katera sta bila zaposlena v Ribniškem selu pri Mariboru na vinogradnem posestvu mariborskega trgovca Tkalec. V tem času je bilo izvršenih po Rošpohu in Kamnici več vlovov, med drugimi tudi pri Tkalcu in pri Andreju Osetu na Griču. Tatinska dejanja je izvršil Skupek, kateremu očita obtožnica 28 tatvin. Obtoženi so v preiskavi delno priznali, pred sodniki pa tajili. Skupek je bil obsojen na tri leta, Franc in Marija Leban vsak na eno leto in Ivan Rusjan na šest mesecev strogega zaporu, Jožefi Rusjan je bila prisojena pogojna kazen na en mesec ter 20 dni.

15 let ječe zaradi umora žene. Gregor Pevec, 76 letni posestnik v Roginski gorci v Šmarju pri Jelšah, je že bil lani obsojen na trimesečni zapor, ker je dajal svoji ženi preveč žganja ter vina in ji je odtegoval hrano in obleko, da bi se je znebil. Kazen je prestal v preiskovalnem zaporu. Ko je prišel letos 22. maja sin Jože Pevec obiskat svojo bolno ter nekoliko slaboumno mater Nežo, jo je našel nezvestno na cementnih tleh poleg stopnic, ki vodijo na podstrešje. Mati si je še toliko opomogla, da je izpovedala, da jo je pretepel in prevrgel njen mož. Drugo jutro je umrla zaradi poškodb. Stari Pevec je skrajaj tajil zločin in se je delal slaboumnega. Na razpravi 1. septembra v Celju je priznal zločin nad ženo, ker se je hotel poročiti z deklo, katera je služila pri njem. Gregor Pevec je bil obsojen zaradi umora na 15 let ječe.

Obsodba sleparskega zavaroval. agenta. Anton Matjašič, 40 letni zavarovalni agent iz Zakota pri Brežicah, je osleparil več oseb z zavarovalnimi pogodbami. Sklenjene pogodbe so mu bile sredstvo, s katerimi je nagovoril druge osebe, da so mu izplačale na račun sklenjenega zavarovanja v presledkih večje vsote. Matjašič je bil od okrožnega sodišča v Celju obsojen zaradi goljufije na eno leto in tri mesece zaporu. Obsojeni kazni ni sprejel, ampak je vložil priziv.

*

Slovenska Krajina

Dvajsetletnica osvoboditve Prekmurja

Proslava dvajsetletnice osvobođenja izpod tučevega jarma, o kateri smo na tem mestu že obširneje pisali, bo v nedeljo, 11. septembra. Še nekaj dni nas loči od dne, ko pride med nas v Črensovec naš voditelj dr. Anton Korošec z drugimi odličniki. — Spored tabora bo tale: V soboto, 10. septembra: Zažiganje kresov z domoljubnimi govori ob njih in odkritje spominske plošče na našem Domu. V nedeljo, 11. septembra: ob pol petih budnica, nato sv. maše. Ob osmih zbiranje naroda, nato mimohod mimo dr.

Krošca in ostalih odličnikov. Ob 10 sv. maše, ki jo bo daroval prevz. g. škof dr. Tomažič. Po sv. maši bo zborovanje z govori in pozdravi. Prvi bo govoril g. dr. Anton Korošec. Ob pol treh večernice s »Tebe Boga hvalimo«. Po večernicah bo telovadni nastop fantovskih odsekov in deklinskih krožkov.

Zanimivo je povedati v zvezi z bližajočo se proslavo, kako so nekateri ljudje ob kozarcu vina »narodno zavedni« ter se navdušujejo za nekatere skoraj nemogoče stvari in dopovedujejo lahkovernejšim ljudem o bližajočem se padcu vlade in političnem prevratu, o novih volitvah in še o drugih izmišljenih stvareh. Govorijo mnogo, a stvarnega ne povedo nič, še manj pa kaj storijo za dobrobit ljudstva. Kar se tiče volitev, bi tem lažiprerokom priporočali, da si preberejo govor g. dr. Korošca z dne 28. avgusta, ki ga je imel na veličastnem taboru v Ljutomeru, in jim bo vse jasno. Še bolj zanimivo pa je to, da ti ljudje izrabljajo tudi sedanjo živinsko bolezen slinavko in parkljevko ter trdijo, da izvoz živine zato ni dovoljen, ker bo v kratkem vojna in država rabi živino v vojne namene. Če bi ti ljudje vsaj malo zasledovali politiko zadnjih let, bi vedeli, da smo danes v prijateljskih odnosih z več državami kakor kdajkoli prej. Tudi markacijske točke, ki jih je vojaška oblast napravila za izdelovanje zemljepisnih kart (špecialk), so po njihovi fantaziji znanilci vojne. Sicer je malo takih, ki tem ljudem verjamejo, a izjeme se vendar najdejo, zato tudi tem priporočamo, da jih ne poslušajo; raje naj jih vprašajo, kaj so oni koristnega storili za ljudi in to bo gotovo zaleglo, da ne bodo več raznašali takih fantastičnih stvari in begali ljudstvo. Kritizirati in govoriti je lahko, a težje je delati.

Turnišče. Dne 28. avgusta so turniški študentje imeli svoj domači praznik. Bil je to dan dela, ko so ljudstvu iz katerega srede so izšli, pokazali, da ne živijo samo za knjige in se ne bavijo samo s suhoparno književno modrostjo, temveč tudi z važnimi življenjskimi vprašanji. Dijaki skušajo ljudstvu pomagati in ga vsaj za nekaj ur prepegljati iz ozračja vsakdanjih težav in morečih skrbi v ozračje razvedrila in zdrave zabave. V ta namen so s sodelovanjem nekaterih domačih fantov, ki so jim radi pomagali, za kar jim gre posebna zahvala, priredili igro »Pod sovjetsko zvezdo«, ki je

vanja bankovcev. Tik pred pričetkom hasnovanja dolgotrajnega truda se je pojavilo zaradi blebetavosti sopomagačev razkrinkanje, sledile so aretacije, preiskave, obsodbe ter večletne ječe.

Tudi leta 1931 so se bahale razne v zadevo zapletene ženske, da bo kmalu denarja kot listja in trave, ker je na delu stari čarodej Rupnik in ima že vse pripravljeno, da osreči na lahek ter hiter način uboge poljanske pare.

Zaradi takih govoric iz ženskih ust je moral Rupnik v zapor. Razne hišne preiskave so odkrile za tisk pripravljene posnetke stotakov ter tisočakov ter za drag od kmetov zbrani denar iz inozemstva naročenih ponarejevalskih sredstev. Policija in orožništvo sta zaplenila dragoceni plen ter ugotovila vse glavne sokrivce.

Rupnika vidimo 1. aprila 1932 s celo kompanijo pred sodniki, ki so mu prisodili šest let robije in 1800 dinarjev denarne kazni.

Prva večletna ječa ni mojstra prav nič izučila in poboljšala. V primeroma kratkem času je bil z dušo in telesom stari neprevidni ponarejevalec, ki je garal in se trudil noč in dan ter je imel od vsega le toliko, da je hodil oblečen, da je spal pod streho

v neprestanem strahu pred zasledovalci in najbrž malo bolje živel.

V drugič so se zaprla za njim železna vrata kaznilnice za dolgo dobo šestih let.

*

Izrabljanje bogatejših kmetov na račun mojstrov

Jurij Potočnik je bil pod zemljo več nego 10 let. Istočasno je presedel njegov tovariš Rupnik 10 let v kaznilnici s primeroma kratkim presledkom.

V toliko letih in osobito še, ako se godi ljudem na deželi slabo, je znal priprosti poljanec dodjati k resnici, kar se tiče ponarejevalnih zmožnosti obeh mojstrov in razpečavanja od nju ustvarjenih povtorb med narod, vse mogoče neverjetne bajnosti. Starejši očanci so vedeli povedati marsikaj, koliko sta koristila ter pomagala Potočnik in Rupnik kmečkim trpinom v letih, ko sta še bili denarna ter obča gospodarska kriza tujki. Radi istinitih ter z ljudsko domišljijo povečanih govoric se ne smemo čuditi, da so nasedali kmetje po Dravskem polju v Rupnikovi večletni odsotnosti navadnim goljufom ter sleparjem.

(Dalje prihodnjič)

mo 25 km od Rima in tvori prav za prav prehod med Pontinskimi in Rimskimi močvirji, katera bodo začeli takisto izsuševati v bližnji prihodnosti.

Dvakrat milijonar

Bolgarski kmet Popov Dan je mož izredne srede. Pred 25 leti je odpotoval v Ameriko, kjer si je pridobil v desetih letih premoženje sto milijonov levov. Z denarjem se je vrnil v domovino, kjer je tako nesrečno špekuliral, da je prišel ob vse. Nato se je odločil, da gre še enkrat čez morje. Leta 1925 se je zopet vrnil domov, to pot z desetimi milijoni levov. Bil je previdnejši, ampak kljub temu je zopet vse zapravil in že leta 1930 je bil brez denarja.

v vsakem oziru dobro uspela. Prireditve se je začela z govorom sedmošolca Barbariča, ki je med drugim dejal: »Lansko leto, ko je zlato klasje zorelo, za časa žetve, smo se vam predstavili z veselo igro »Utopljenec«, a letos, ko že zori grozdje, vam prikažemo življenje ruskega kmeta-kulaka in življenje mladega duhovnika, ki za vero in Boga umre, zadet od krogle rdečarmijcev.« Med drugim je obžaloval, da dijaki drugih vasi v nočnih urah niso posebno varni na naših ulicah, kar so mu prizadeti zamerili ter mu celo pretijali s pretepom. Žalostno! Igra sama je bila zelo efektivna in je mnogim gledalcem izvabila solze v oči. Dijaki so bili naprošeni, da bi igro ponovili, ker pa jih šolska dolžnost vabi v šolske klopi, zato ljudem niso mogli ustreči. Da je stvar tako dobro uspela, gre zahvala v največji meri bogoslovcu g. Gjuranu in g. Ludoviku Terboča, ki sta stvar naštevala, odnosno zrežirala. Petje, ki je spored izpolnjevalo, je vodil organist g. Dominko. O ustanovitvi prosvetnega društva se ta dan ni govorilo zaradi zadržanosti in odsotnosti g. dekana in g. kaplana. Zaradi tega tudi govornik ni prišel. Zanimivo je, da se nekateri upirajo, da bi se ustanovilo katoliško prosvetno društvo. Naš narod je še pobožen, zato nima smisla, da bi se mu to lepo čednost trgalo iz srca. O ustanovitvi tega društva se bo razpravljalo v bližnji bodočnosti in v zvezi s tem tudi o zelo potrebnih prosvetnih dvorani. — Prejšnji teden je bila prepeljana v bolnišnico in operirana na slepiču poštna pripravica gđna Klara Gorkoš. Bolezen je začutila ravno onega dne, ko bi morala biti zaprisežena. Želimo ji skorajšnjega okrevanja, da bo očetu čimprej lahko pomagala pri težavnem delu. — Precej pozornosti in veselega smeha je vzbudilo prejšnjo soboto »gostilvanje« neke ciganke, ki stanuje, odnosno tabori v naših gajih. Ciganska godba (šest muzikantov) ji je na potu v cerkev igrala s takim navdušenjem, da je bilo veselje poslušati. Nevesti je poročno obleko kupil g. dekan Jerič, poleg tega je novoporočenca obdaroval še z nekimi drugimi zemeljskimi dobrimi. — Šolski pouk se je začel, a učnih moči nam še vedno primanjkuje. Oblast ponovno prosimo, da nam te čimprej pošlje. — Deževje zadnjih dni je Ledavo napolnilo in obstoja nevarnost, če bo deževno vreme trajalo naprej, da homo imeli povodenj.

Dobrovniki. Pretekli teden se je nevarno poškodoval na motornem kolesu posestnik in lastnik večih hiš, okrog 50 letni g. Gajdek. S hčerko se je peljal na motokluku v smeri od Dobrovnika proti Žitkovcem. Med potjo je dohitel voznika in se je tako nerodno izognil, da je zadel v os (Stecl) voza, kar je bilo zanj usodno. Padel je ter si pri padcu zdrobil koleno in prelomil nogo. Hčerka je dobila le manjše poškodbe. Ponesrečencema je nudil prvo pomoč g. dr. Oršič, dobrovniški zdravnik, ki je g. Gajdeka prepeljal v bolnišnico v Soboto in od tam v Maribor. Bolniku želimo skorajšnjega okrevanja, a na motorno kolo se mu najbrž ne bo več ljubilo. — Te dni dovršujejo na našem pokopališču mrtvašnico, ki nam je bila zelo potrebna. — Pretekli teden se je odselila od nas družina polkovnika g. Peračiča iz Beograda, ki je bila pri nas dalj časa na počitnicah. — Vsak dan po večkrat brni skozi našo občino špeditijski avto g. Pergarja iz Turinšča, ki vozi 8000 kub. metrov drv iz gozda delniške družbe Našička v Soboto. — Tudi pri nas imamo zadnje čase mnogo dežja, zato smo v skrbeh, kako bomo spravljali otavo. Če bo tako deževno vreme trajalo naprej, bo krompir začel gniti, kot je to bilo lani. Posledice zadnjih deževnih dni se poznajo tudi v vinogradih, ker začenja grozdje gniti. — Nekje v bližini hiše g. Šolariča je udarila pred dnevi strela in je skoraj ubilo eno telce v hlevu.

Beltinci. Prejšnjo nedeljo so naši vrli in požrtvovalni gasilci proslavili 15 letnico svojega obstoja. V zvezi s proslavo so imeli tudi svojo veselico pri g. Pintariču, ki je bila zelo dobro obiskana, iz česar lahko sklepamo, da je ljudstvo društvu, ki je osnovano le v pomoč bližnjemu, naklonjeno. Nekoga gospoda so pri zabavi v oči bodla in nekoliko motila odlikovanja g. Vöröša, kar je izzvalo malo prepira in prerekanja. — Precej govoričenja, celo nepotrebnega, je povzročila gradnja nove občinske tehnice. Gotovim ljudem ni prav prostor, na katerem stoji, a drugi imajo zopet druge pomisleke. Sicer pa z nobeno stvarjo ni vsem ustrezno.

Dolajlendavske gorice. Pretekli teden smo imeli mnogo dežja. Mestoma so bili taki nalivi, da so nam poti (k lance) popolnoma pokvarili, zato dovoz do nekaterih krajev, dokler poti ne bodo popravljene, sploh ni mogoč. — Deževje zadnjih časov mnogo škoduje zorečemu grozdju, zaradi česar poka in gnije. Pridelek že sicer ne bi bil posebno obilen in če nam Bog ne da lepšega vremena, nam bo še to segnalo, da bo trgateg kaj žalostna. — V Bilkešu se je pred kratkim pojavila griža, ki je zahtevala že več smrtnih žrtev. — Dne 29. avgusta v Lendavi živinskega sejma ni bilo. Bil je samo kramarski sejem, ki je bil še zadovoljivo obiskan.

Rok za vlaganje prošenj za sprejem gojencev v kmetijsko šolo v Rakičanu je podaljšan do 15. septembra 1938.

Naši rajni

Sv. Venčeslav. Umrl je Franc Gorjanc, družinski oče, delavec v gornjebistriški tovarni. Dopolnil je komaj 26 let. Posvečen prav. Srcu je bil ves tih in skromen in preboječ, da bi si upal sam pomagati v prenaporni službi; tako je postal žrtev svojega pretežkega dela. Morala je priti njegova smrt, da so se razmere v tovarni zboljšale: sedaj se pri istem delu, ki ga je on sam opravljal, čredita dva delavca. — Rajnemu večni mir in pokoj, žalujočim pa naše sožalje!

Sv. Barbara v Haložah. Dne 28. avgusta smo pokopali posestnika Koko Iwana iz Paradiža. Umrl je 26. avgusta po kratki bolezn. Pokojnik je dosegel lepo starost polnih 81 let. Zapušča vdovo in sedem preskrbljenih otrok, med katerimi je tudi sin, frančiškanski gvardian p. dr. Hadri-

jan Koko, ki je iz daljnih Brezij na Gorenjskem prišel na očetov pogreb. Prišel je tudi sin Ivan iz Vuzenice, kjer je postajenačelnik, in hči Lilič iz Maribora, kjer je učiteljica. Ostali otroci so v domači fari. Pokojnik je bil dober krščanski oče in vzgojitelj svojih otrok, mož dela v mlajših letih, dober kristjan, saj smo ga velikokrat videli pri obhajilni mizi. Bil je v prejšnjih letih občinski odbornik občine Slatina, odbornik cerkveno-konkurenčnega odbora, načelnik domače posojilnice, uradni cenilec itd. Napisal je nešteto testamentov, pogodb, prošenj in dalj nasvete, za katere so se nanj obračali v raznih sporih domačini. — Pogreba se je udeležila velika množica ljudi od hiše žalosti, kjer so cerkvene pevke zapele v slovo, in so se žalnemu sprevodu vedno priključevale med potom nove množice. Sprevod so spremljali štirje duhovniki. Na pokopališču so zopet zapele pevke in domači g. župnik se je spominjal rajnega s primernimi besedami. Pogreba se je udeležil tudi pokojnikov sosed državni poslanec g. Mihael Brenčič. Takega pogrebnega spreveda ni bilo že od lani, ko smo pokopavali ob Petrovem gospo Marijo Grobler, mater našega g. župnika. Iz tega se vidi, kako narod spoštuje tiste starše, ki imajo sina duhovnika. Žalujočim domačim izrekamo naše sožalje — rajnemu pa naj sveti večna luč!

Sv. Andraž pri Velenju. Po daljšem bolehanju je umrl Martin Ograjenšek, ugleden posestnik, star 61 let. Skozi 35 let je vzorno vodil lepo Grmovškovo posestvo. Bil je vzoren sadjar, hmeljar, živinorejec in čebelar. Pred in po vojni je bil občinski odbornik. Njegova krščanska in gostoljubna hiša je znana daleč naokrog. Domači in sosedje ga bodo težko pogrešali. Kako je bil rajni priljubljen, je pokazal njegov pogreb, kakršnega pri nas že dolgo ni bilo. Pevci so mu zapeli v zadnje slovo na domu in ob grobu. Zapušča ženo in več otrok, od katerih sta dva sina absolventa kmetijske šole. Naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Sv. Vid pri Planini. V Bogu je zaspala dobra krščanska mamica Terezija Pertinač, posestnica v Podpeči. Njen pogreb je bil zelo lep. Hvaležnega srca in z globokim spoštovanjem so jo spremili na zadnji poti oni, ki jim je nudila prvo pomoč na tem svetu. Ob grobu ji je govoril g. župnik Jože Presnik prav lepe besede v slovo. Oni pa, ki jih je ponesla k sv. krstu in so nekateri že v večnosti, so ji gotovo prišli naproti, da spremijo njeno dušo v kraj, kjer ni več trpljenja. Žalujočim naše sožalje!

G. ban med obmejnimi Slovenci na Radlu

(Dopis iz obmejnega Remšnika)

V zadnji številki je »Slov. gospodar« poročal, da se je vršil pri nas tik ob severni meji v nedeljo, 28. avgusta, kmečki tabor pod pokroviteljstvom g. bana. Naš ljudski ban dr. Marko Natlačen je obmejne Slovence počastil z osebnim obiskom in je bil na taboru glavni govornik, kar je posebno povzdignilo prireditve. G. ban je naslovil na obmejne prebivalce tako vsem umiljive ter pomenljive besede, da zaslužijo, da si jih Slovenci ob severni meji nezabno vtisnejo v spomin. Ker je »Slov. gospodar« po kmečkih domovih na Radlu skoraj edino tedensko glasilo od nekdanj, nam gotovo ne bo odrekel naše iskrene prošnje in nam bo objavil zaradi našega spoštovanja ter ljubezni do bana njegov globoko zasnovan govor, katerega si bomo tiskane lahko večkrat prečitali ter se bomo tudi ravnali po njegovih vzpodbudnih besedah. (Opomba uredništva: Radi ustrezemo želji obmejnega prebivalstva in prinašamo banov govor v izveščku danes, ker v zadnji številki ni bilo več prostora za obširno poročilo o lepo uspelem

kmečkem taboru na Remšniku.) G. ban dr. Natlačen je med drugim polagal na srca naših obmejnih stražarjev naslednje:

G. ban o kmečki hiši in narodni zavesti ob meji

V stari Avstriji ni bil običaj, da bi na ljudska zborovanja prihajali najvišji predstavniki oblasti in zastopniki kralja. Kraljevi namestniki niso bili niti kmečkemu rodu niti slovenske krvi. Na visoka mesta so mogli priti samo stanovni visoke aristokracije, grofje in baroni; za sinove, ki so se rodili pod preprosto streho kmečke hiše, so bila vrata do visokih državnih položajev trdno zaprta. Zato ti gospodje niso imeli smisla ne srca za preprosto kmečko in delavsko ljudstvo in na taka ljudska zborovanja, kakor je danes, tudi niso prihajali. Po drugi strani so pripadali bivši oblastniki drugi narodnosti, ne slovenski. Celo nižja mesta okrajnih glavarjev in predstojnikov sodišč so bila pridržana za sinove nemške narodnosti, Slovenec je le izjemoma in redko mogel priti na take položaje in še to nikdar v severnih obmejnih kra-